

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > ספר נפש החיים 021 שער ד פרק ו צירוף תורה ויראה

ספר נפש החיים 021 שער ד פרק ו צירוף תורה ויראה

בסייעתא דשמיא נפש החיים שער ד', פרק ו'.

עד השתא נתבאר בעזר ה', בדברי הנפה"ח, היחס של ההלכות דעות של התורה והיראה. מכאן ואילך, יתחיל הנפה"ח לבאר את האופן למעשה של צירוף היראה והתורה.

לזאת האמת שזו היא הדרך האמיתי, אשר בזה בחר הוא יתברך שמו, שבכל עת שיכין האדם עצמו ללמוד, ראוי לו..

אומר הנפה"ח שבכל עת שיכין האדם עצמו ללמוד, אז ראוי לו לעשות כפי שיבואר בהמשך. אבל מתוך דברי הנפה"ח, הוא כותב כדבר פשוט עד למאד: **"בכל עת שיכין האדם עצמו ללמוד"**.

כלומר, זה מילתא דפשיטא בדבריו שהאדם בשעה שהוא הולך ללמוד, שהוא צריך הכנה. אופן הבירור שהוא יבאר מכאן ואילך, זהו מה הינה ההכנה הנצרכת לעסק התורה. אבל עצם כך שהאדם קודם שלומד, צריך שתהיה לו מציאות של הכנה, זה ברור ופשוט, **"בכל עת שיכין האדם עצמו ללמוד"**.

וטעם הדבר, זהו מחמת שקודם היות האדם מכין את עצמו לדבר, על אף שהוא עוסק בדבר, החיבור שלו לדבר בהכרח שהוא לוקה בחסר, **"והכינו את אשר יביאו"**, עד כדי כך שישנן שיטות בדברי רבותינו שההכנה עצמה גדולה מהמעשה עצמו. **"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון"**: לאדם מערכי לב- ההכנה לדבר היא גדולה מעצם מציאות הדבר.

ובאופן מבורר יותר, **אדם שרגיל לעשות דברים בכלל, ועסק התורה בפרט לענינו דידן, בלי הכנה, אז צורת החיים שלו, זוהי "נחלה מבוהלה", זוהי בהילות וחוסר ישוב דעת.**

צורת החיים הפנימית היא, שהאדם חי בהשקט והמעשים שהוא עושה, בודאי הגדולים מאד, כתורה וכדומה, הם נעשים מתוך מציאות של הכנה.

זהו מהלך פנימי של חיים, לא הנהגה מעשית בלבד, שקודם שהאדם לומד, אז יכין את עצמו כפי הסדר שיתבאר כאן. **מדובר כאן על סדר חיים פנימי מאד, שצורת החיים בנויה באופן של ישוב דעת, באופן של תלמידי חכמים שחיים בנחת פנימית, "וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה, ויט שכמו לסבול" עולה של תורה, ואין כונת הדבר שנעקר את ה"וירא מנוחה כי טוב", אלא צורת החיים הינה: מנוחה באופן של עמלות, אבל באופן של חיים של ישוב דעת של מנוחה. ולכן, סדר צורת החיים הפנימית מכריחה שצורת החיים תהיה באופן שהאדם מכין את עצמו לדברים.**

מי שלא רגיל להכין את עצמו לדברים כלל, אז כאשר הוא מגיע עכשיו לסוגיא העיקרית ביותר שהיא עסק התורה, והוא צריך להתיישב כמו שאומר הנפה"ח בהמשך **"ראוי לו להתיישב קודם שיתחיל על כל פנים זמן מועט"**, אצלו עצם המושג הכנה רחוק מלבבו, וק"ו שכלפי ה"מה" לעשות באותה הכנה, הדבר עוד יותר מתרחק מלבבו.

אבל **אדם שמרגיל את עצמו בצורת חיים נכונה, אז כאשר הוא עושה דברים, הגם שאי אפשר על כל דבר קטן ממש, אבל לכל הפחות לדברים שיש בהם גדלות יותר, הוא מכין את עצמו למה שהוא הולך לעשות. ולכן צורת החיים שלו, שהוא נכנס לדברים באופן של התבוננות, באופן של ישוב הדעת, באופן של חיבור.**

ולכן, כאשר הוא ניגש לדבר העיקרי ביותר שהוא עסק התורה, אז ההכנה אצלו הופכת להיות טבעית! היא לא כמי שכפאו שד [הנפה"ח או הכולל], אלא צורת החיים שלו היא באופן של הכנה למה שהוא עושה, הכנה, פְּנִים!

ודאי שככל שהאדם גבוה יותר, אז ההכנה שלו לוקחת לפעמים פחות, כי הוא כבר מוכן מצד עצמו. כפי שיש מעשה שסיפר הרב פינקוס על החפץ חיים, והוא אמר שלפי דעתו, זה המעשה הכי גדול שאפשר לספר על החפץ חיים.

היה מעשה בכנסיה הגדולה שנתאספו שמה גדולי הדור ועוד, והגיע זמן של תפילה [מנחה או מעריב], והיה צריך לעמוד בתפילה מתוך כדי הכנסיה, ואמר הרב פינקוס שהחפץ חיים ניגש מיד להתפלל ללא שום הכנה. הוא אמר שזה המעשה הגדול ביותר שאפשר לספר על החפץ חיים! אולם **כאן זה נובע מהעומק הפנימי שהוא היה מוכן כל הזמן כעומד לפני בוראו!! לא כי הוא לא צריך הכנה.** כביכול, כעין מה שנאמר אצל משה רבינו "אתם שובו לכם לאהליכם ואתה פה עמוד עמדי", אז הוא עומד מוכן תמיד לדבר עם השכינה. אולם זוהי מדרגה של יחידי הדורות.

מי שאינו עומד כל רגע מוכן באופן פנימי עמוק, ובלשון יותר פשוטה, הנפש שלו אינה דבוקה באופן שלם בו ובתורתו, אז בהכרח שיש לו חלק אחר היפכי בנפש, ולכן הינו צריך הכנה.

ההכנה הזו, היא מהתנאים היסודיים ביותר על מנת שיהיה אפשרות של קיום לכלל כל קומת עבודת האדם!!

ראוי לו להתיישב, קודם שיתחיל, על כל פנים זמן מועט.

"להתיישב", לכאורה ודאי שאין כונת הנפה"ח דוקא לישוב על הכיסא, אלא "להתיישב" כלומר- להגיע למקום של ישוב דעת, ומשם ממשיכים הלאה.

כאן צריכים להבין נקודה נוספת יסודית מאד.

אדם שמתיישב ומיד הוא מתחיל לחשוב כמו שאומר כאן הנפה"ח "ביראת ה' טהורה.. להתודות על חטאתו מעומקא דליבא.. ויכוון להתדבק בלימודו, בו בתורה, בו בהקב"ה", הוא לא יצליח.

ומדוע לא?- כי **קודם שיתחיל "ראוי לו להתיישב", צריך ישוב דעת. ואחרי שיש ישוב דעת, אז הוא מתבונן במה שהוא צריך להתבונן,** בג' הדברים שנתבארו כאן, אבל ההתבוננות היא צריכה לבא מתוך ישוב דעת.

ולפיכך, **למעשה, צורת הדבר היא, שבתחילה שהאדם מתיישב כפשוטו על הכיסא, הוא לא מתחיל לחשוב לפני מי הוא הולך ללמוד תורה, ולחשוב על החלקים שנתבארו כאן, ביראת ה' טהורה, תשובה ודבקות בו ובתורתו. אלא מתחילה הוא עובד על ישוב דעת. ובלשון פשוטה, הוא משקיט את מחשבותיו ומגיע לאיזשהו שקט עם עצמו.** כל אחד ואחד מהיכן שהוא הגיע. מי שזכה קודם לכן לעמול בתורה, אשריו טוב לו, ומי שלא זכה קודם לכן, אז בודאי שהוא מגיע מאיזשהו רעש.

צריך להיכנס ראשית כל "להתיישב", להיות במקום של ישוב דעת, שקט פנימי. כאשר האדם מגיע לאיזשהו שקט לפי מדרגתו, אז הוא קיים את ההבחנה שנאמרה "ראוי לו להתיישב".

נתבאר אם כן בדברי הנפה"ח **שראשית צריך סדר של הכנה, שזה יהיה קביעה וקיימא בנפש להכין את עצמו לדברים.**

ותחילת ההכנה "למעשה" [לאחר שלמדנו כבר חמישה פרקים, הגענו עכשיו בסייעתא דשמיא לפרק ו' בו הנפה"ח מבאר את תחילת ה"מעשה"], אז "למעשה" צריך- להתיישב.

כמה זמן להתיישב? - באופן כללי צריך "על כל פנים זמן מועט", אבל בתוך הזמן מועט עצמו, צריך זמן של ישוב הדעת, להגיע לאיזושהו שקט, לאיזושהו רוגע, לאיזושהי נייחא, **במידה שמכאן ואילך, המחשבות שהוא יחשוב לא יתערבו עם כל המחשבות שהוא חשב לפני** שהוא התחיל להתיישב בדעתו לעסוק בדברי תורה.

אדם שלא עושה ריווח, "ליתן ריווח בין פרשה לפרשה", הפסק בין הענין הקודם לענין שאליו הוא נכנס, אז המחשבה הקודמת, בלי נפק"מ מה שהיא היתה, בממון בבנים בבריאות או סתם טירדות של הבלי עוה"ז, היא נדבקות ישר במחשבה שבה עכשיו הוא מתחיל להתעסק, ביראת ה' טהורה בתשובה מעומקא דליבא או בלהתדבק בו יתברך שמו ובתורתו.

צריך להבדיל "ריוח תשימו בין עדר לעדר", זוהי התפיסה היסודית של קומת הנפש. צריך להבדיל בין מקום החול למקום הפנים. להבדיל בין המחשבות שקדמו לזמן שהוא הולך ללמוד, למחשבות שבהן הוא נכנס לתחילת ההכנה ללימוד ולאחר מכן לעצם הלימוד עצמו.

ולכן, צורת הדבר "למעשה": "ראוי לו להתיישב קודם שיתחיל", עוד לפני שהוא מתחיל, לא רק כשמתחיל לעסוק בדברי תורה אלא "קודם שיתחיל" את ההכנה עצמה גופא, צריך להתיישב.

השלב הראשון אם כן, שהאדם מייחד לעצמו זמן להכנה כללית לכל הדברים הגדולים שהוא עושה ביום יום, הכנה כללית לכל דבר, תורה ותפילה ועוד הדברים הגדולים שהאדם עושה.

השלב השני, שלכל דבר כזה שהוא נכנס, יש לו ריוח בין פרשה לפרשה, בין הנקודה הקודמת שבה הוא עסק, לנקודה שהוא עתיד לעסוק. ובאותו זמן, יש קול דממה דקה מסוים, רוגע מסוים, שקט מסוים, שבו האדם נבדל מן הנקודה הקודמת, וזוהי תחילת ההכנה לשלב הבא.

הרי מתן תורה, שהוא שורש כל עסק התורה, מעין כך היה. זכור "יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב", ואומרים חז"ל במדרש שהיה "מחריש", ומשם מתוך המחריש היה יוצא הקול. כביכול עשרה דיברות שהקב"ה דיבר בהר סיני, הם לא דיברות "וירד ה' על הר סיני" וש עשרה דיברות שכביכול הוא מדבר. אלא היה "מחריש" ומתוך מחריש יוצא הקול. ומעין כך כביכול בעבודה דיין, מתוך המחריש יוצא הקול, זהו ה"ראוי לו להתיישב".

צריכים להבין, **שדברים הללו, הינם מהיסודי יסודות מעומק נקודת העבודה בכלל והעסק התורה בפרט, שזה עיקר סוגייתנו השתא בפרט שהיא כלל הכל.**

כל זמן היות האדם לא מכין את עצמו לדברים, הרי שכל החיים שלו הם בבל, בלבול, תערובת, הוא מערב מין בשאינו מינו, כלאים זה בזה, שעטנז, כי הוא מערב חלקים חיצוניים עם חלקים פנימיים. מי שלא מכין את עצמו לדבר, הוא מערב את עצמו בין זה לזה. כמו שהאדם סועד סעודה של שבת, דגים ולאחר מכן בשר, אז כשם שמעיקרא של דינא [הלכה או מנהג] צריך לשתות דבר ביניהם להבדיל בין המאכלים, כך בקומת הנפש, צריך שיהיה סדר, סדר שהאדם מעמיד את עצמו, באופן שהדברים באים זה אחר זה, ולא באים בתערובת. **על מנת שזה לא יבא בתערובת, חייב להיות שתהיה הכנה, כי אם הוא לא הכין את עצמו לדבר, אז הוא נופל לדבר, והוא מתערב עם הנקודה הקודמת שקדמה.**

אבל בדקות יותר כפי שנתבאר, אפילו אם האדם כן מתחיל להכין את עצמו לדבר הנוסף שאליו הוא נכנס, אבל אם ההכנה נעשית תיכף וסמוך מיד לנקודה הקודמת שבה הוא עסק, אז על אף שיש כאן בודאי הכנה, וזה עדיפא לאין ערוך ממי שאינו מכין את עצמו, אבל ההכנה הזו עצמה עדיין מחוברת באופן גמור לנקודה הקודמת שבה הוא עסק. יש כאן בודאי מקצת הבדלה, אבל מקצת בלבד ולא שלמות של הבדלה.

השלב הראשון של ההכנה, כל מי שקורא את הנפה"ח לכאורה בודאי הוא מבין. אותו אבל השלב הנעלם שנמצא בלשונו, הוא החלק הדק יותר של ההכנה, שמגיע כהבדלה של "ראוי לו להתיישב".

אלו הם **שני שלבים שהנפש צריכה להרגיל את עצמה לעבור, בכל ענין וענין גדול שהיא הולכת להתעסק עמו.** להבדיל את הענין הקודם מהענין הבא.

יש לנו שבת ויומין דחול, אז "קדשהו" על היין, "זוכרהו" על היין, בכניסתו וביציאתו, נקודת ההבדלה בין היומין דחול לשבת, מהשבת ליומין דחול, וחוזר חלילה. כך גם במהלכי הנפש. שבת מצריכה "והכינו את אשר יביאו", "יושב ומצפה לביאתה" כדברי הרמב"ם הידועים, יש לאחר מכן עוד פעם אחרי ההכנה מציאות של הבדלה. **כל זה הינו סדר העמוק בעומק כח נפשו של אדם על עבודתו בכלל ועסק התורה בעיקר.**

שלב ראשון א"כ למעשה, הוא לא שייך לבית מדרש בלבד: זהו סדר של חיים שהאדם מכין את עצמו לדברים הגדולים שאליהם הוא נכנס.

השלב השני, תחילת ההכנה למעשה, היא מגיעה באופן של השקט, כל אחד לפי מדרגתו ולפי שיעור דיליה, להגיע לרוגע שראוי לפי נפשו.

מכאן יתחיל השלב הבא שיסביר בעז"ה הנפה"ח מה הוא צריך לעשות באותו זמן. אבל אלו הם שני השלבים שנצרכים כקנין חזק בנפש על מנת שהתורה תהיה בצורתה השלמה...

- [\[נפש החיים שער ד 1\]](#)

Source: <https://bilvavi.net/shiur/ספר-נפש-החיים-021-שער-ד-פרק-ו-צירוף-תורה-ויראה>

Links

[1] <https://bilvavi.net/nefesh.hachaim.dalet>